

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Чернігівська політехніка»

Навчальна практика
(з землеустрою)

ПРОГРАМА
практичної підготовки бакалаврів
зі спеціальності 193 „Геодезія та землеустрій”

Чернігів
2021 рік

Кафедрою геодезії, картографії та землеустрою

Викладач Щербак Юлія Володимирівна, викладач кафедри геодезії, картографії та землеустрою Національного університету «Чернігівська політехніка»

Протокол від “___” _____ 2021 року № __

“ ” _____ 2021 року Голова _____ (O.I. Терещук)
 (підпис) (прізвище та ініціали)

Abstract

Educational and Scientific Institute of Construction /Course Code – 3

2020/2021 Sem. 6

Course Description

Bachelor's educational practice (land management) is a compulsory component of an educational qualification program for obtaining a bachelor's qualification in the direction of preparation 193 "Geodesy and land management". Students undergo training at the 3rd year of the 6th semester.

During practice, each student performs individual tasks, which are detailed in the report generation. The reports should briefly and specifically describe the work, personally executed by the student. For each type of work it is necessary to give a brief description of the technology of the work. When writing a report, the text should be accompanied by diagrams, drawings, tabular materials.

Students' protection of educational practice reports is organized in the educational institution.

According to the results of the defense, and taking into account the conclusions of the practice leaders, an assessment is made.

The program of studying (with the land management) is made according to the educational-professional program of preparation of the bachelor of the direction of preparation 193 "Geodesy and land management".

Вступ

Навчальна практика (з землеустрою) бакалаврів є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття освітнього ступеня бакалавра зі спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій». Студенти проходять навчальну практику на 3 курсі у 6 семестрі.

Місце проходження практики: м. Чернігів, територія Національного університету «Чернігівська політехніка», Навчально науковий інститут архітектури, дизайну та геодезії, кафедра геодезії, картографії та землеустрою.

Керівники практики забезпечують виконання програми практики, приймають роботу та перевіряють звіти, вирішують питання створення оптимальних умов праці.

Навчальна практика (з землеустрою) розпочинається з проведення наради інструктажу. Керівники практики видають студентам завдання і надають методичну допомогу, висвітлюють основні питання охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії.

Під час практики кожен студент виконує індивідуальні завдання, які детально висвітлюються при формуванні звіту. В звітах повинна бути коротко і конкретно описана робота, особисто виконана студентом. З кожного виду робіт необхідно давати короткий опис технології виконання робіт. При написанні звіту текст слід супроводжувати схемами, кресленнями, табличними матеріалами.

В навчальному закладі організовується захист студентами звітів з навчальної практики.

За результатами захисту і з урахуванням висновків керівників практики виставляється оцінка.

Програма проходження навчальної практики (з землеустрою) складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра зі спеціальності 193 „Геодезія та землеустрій”.

Предметом практики є:

- опанування та поглиблення навичок самостійної роботи у землевпорядній діяльності;
- розширення наукового світогляду студентів;
- дослідження проблем практики та вміння пов'язувати їх з теоретичними напрямками відповідних дисциплін;
- залучення студентів до виконання професійних завдань.

Міждисциплінарні зв'язки:

Навчальна практика проводиться після закінчення циклу теоретичного навчання з метою узагальнення і вдосконалення здобутих знань, практичних умінь та навичок, оволодіння професійним досвідом та готовності до самостійної роботи.

1. Мета та завдання навчальної практики

1.1. Навчальна практика (з землеустрою) є невід'ємною частиною навчального плану підготовки землевпорядників.

Метою проведення навчальної практики є поглиблення та закріплення студентами теоретичних знань з основних фахових дисциплін, землевпорядкування, земельного кадастру, оцінки землі, здійснення державного контролю за використанням та охороною земель у їх виробничій, проектній та науковій роботі, оволодіння методикою землевпорядного проектування.

1.2. Задачі навчальної практики.

Завданням практики є:

1) поглиблення та закріплення теоретичних знань із землеустрою, землевпорядного проектування, земельного кадастру, земельного права, геодезичних робіт при землеустрої та інших дисциплін;

1) практичне застосування основних положень землевпорядного проектування, визначення характеристик топографічних елементів місцевості, інженерних споруд, кількісних та якісних характеристик картографічних матеріалів.

2) набуття практичних навичок щодо виконання особливостей проектування земельних ділянок різними способами.

3) визначення головних завдань землевпорядкування, складу і об'єму інженерно-геодезичних робіт при землевпорядних роботах .

4) визначення площ землеволодінь і землекористувань аналітичним, графічним та механічним способами, проектування ділянок і перенесення проектів в натуру.

5) вивчення досвіду виконаних землевпорядних та земельно-кадастрових робіт з питань утворення землеволодінь і землекористувань на території сільської ради, складання проектів землеустрою щодо відведення земельних ділянок, формування нових землеволодінь та землекористувань та ін.

У результаті проходження практики студент повинен:

а) вивчити:

- загальні відомості про геодезичні мережі;
- закони та постанови уряду з питань розвитку земельної галузі в області науки і виробництва;
- організацію і планування землевпорядних робіт;
- порядок відновлення та зйомки меж землекористувань;
- інструкції та керівні матеріали з проведення геодезичних робіт;
- технологію проведення наземних геодезичних знімань і процеси камеральної обробки цих знімань з використанням комп'ютерної техніки;
- порядок проведення геодезичних вишукувань для потреб сільського господарства;
- характеристику якості планово-картографічного матеріалу: детальність, повноту і точність відображення даних;
- принцип та роботу сучасних електронних геодезичних приладах;

- методи зйомок при коректуванні планово- картографічного матеріалу, використання аерофотознімків та оформлення результатів;
- способи визначення площ, точність вирахування площ;
- особливості проектування при плануванні сільських населених пунктів;
- порядок складання розмічувального креслення;
- методи перенесення проекту в натуру.
- особливості управління земельними ресурсами в умовах ринкової економіки;
- особливості управління земельними ресурсами з особливим режимом використання;
- види і порядок ведення земельно-кадастрової документації;
- види та порядок розробки землевпорядних проектів та іншої технічної документації;
- склад і категорії земель, встановлення та зміну цільового призначення земель;
- види землекористувань та обмежень;
- правовий режим земель кожної території;
- повноваження органів державної влади і спеціально уповноважених органів у галузі земельних відносин;
- б) виконати:
 - аналіз застосовування законодавчих актів та нормативних документів щодо управління земельними ресурсами;
 - аналіз вимог Земельного кодексу України та інших нормативно-правових актів під час розробки кадастрової та землевпорядної документації;
 - складання топографічних планів і карт землекористувань та землеволодінь;
 - визначення площі і складання експлікації;
 - роботи з перенесення проекту в натуру, розробку робочих проектів;
 - встановлення та відновлення меж;
 - коригування планів;
 - проектування житлових кварталів, садіб, об'єктів культурно-побутового будівництва;
 - оформлення згідно з стандартами креслень, схем, інженерних мереж, профілів вулиць;
 - складання та оформлення документів щодо землевпорядкування;
 - поставлені задачі з використанням програмних продуктів AutoCAD Map, Digitals, MapInfo, ArcGis.
- в) придбати навички:
 - виявлення та аналізу проблем, що виникають під час розроблення документації із землеустрою, визначення шляхів їх вирішення;
 - організації та виконання робіт щодо збору земельно-кадастрової інформації;
 - користування геодезичними приладами, комп'ютерами та іншим геодезичним обладнанням, зокрема планіметром при визначенні площі механічним способом, оцінювання точності виконаних робіт;
 - розробки заходів з раціонального використання земель та просторового розміщення елементів впорядкування території;

- вирішення питань, пов'язаних з регулюванням земельних відносин управлінням земельними ресурсами;
- вивчення порядку розгляду, погодження та затвердження проектів відведення, вилучення (викупу) земель, створення нових агроформувань;
- проектування елементів впорядкування території сільськогосподарських угідь;
- розробки системи сівозмін у господарствах;
- складання планів та картограм агровиробничих груп ґрунтів, рельєфу, еродованості технологічних груп земель.

2. Зміст, організація та керівництво навчальною практикою (з землеустрою)

Головною умовою проходження навчальної практики є обов'язкове виконання індивідуальних завдань студентами відповідно до плану виконання робіт, а саме:

Розділ I. Підготовка планової основи

1.1 Складання плану земельної ділянки

1.2 Характеристика вихідних даних для складання плану

Розділ II. Обчислення площ

2.1 Обчислення загальної площі земельної ділянки

2.1.1 Розрахунок площ графічним способом

2.1.2 Розрахунок площ аналітичним способом

2.1.3 Розрахунок площ механічним способом

2.2 Обчислення площ секцій

2.2.1 Обчислення площі секції графічним способом

2.2.2 Обчислення площі секції аналітичним способом

2.3 Обчислення контурів площ нетрансформованих і трансформованих угідь

2.4 Складання кальки контурів угідь

2.5 Складання експлікації угідь

Розділ III. Складання проекту організації території

3.1 Складання попереднього(ескізного) проекту

3.2 Оформлення попереднього проекту

3.3 Складання остаточного (технічного) проекту

Розділ IV. Перенесення проекту в натуру

4.1 Вибір способів перенесення проекту в натуру

4.2 Складання робочого креслення

Висновки

Список використаної літератури

Додатки

Студент виконує індивідуальні завдання та записує зміст і обсяг виконаної роботи у звіт практики. Фактичне виконання засвідчує науковий керівник практики від кафедри з відміткою про вчасність його представлення.

Результатом практики має стати оформлення звіту про проходження навчальної практики і його захист, отримання навиків, які будуть використані у подальшій професійній діяльності й вирішенні професійних завдань.

Навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечує кафедра геодезії, картографії та землеустрою ЧНТУ. Для методичного керівництва практикою від навчального закладу призначається керівник.

Обов'язки керівника практики від навчального закладу полягають у:

- проведенні комплексу організаційних заходів перед початком практики, забезпеченні студентів необхідними документами, видачі індивідуальних завдань студентам;
- проведенні регулярних (згідно зі складеним і затвердженим графіком) консультацій щодо проходження практики та оформлення звітів з практики;
- контролюванні якості і повноти освоєння програми практики, дотримання термінів виконання завдань з практики, їх корегуванні при необхідності та складанні звітів;
- контролі своєчасності складання звіту про практику, організації його перевірки, наданні оцінки проходженню практики студентами та допуску звітів з практики до захисту;
- контролі за виконанням як окремих завдань, так і всієї програми практики в цілому, надання студенту допомоги в удосконаленні і поглибленні знань із спеціальних дисциплін, консультування з усіх питань, що виникають у ході практики;
- перевірки звіту про практику, складання відгуку про результати проходження практики студентом.

Обов'язки студентів:

На початку практики, студент повинен детально ознайомитись з метою і змістом робіт, які необхідно виконати, вивчити вимоги до точності геодезичних і землевлпорядних робіт, продумати методику їх виконання.

При проходженні практики студент повинен творчо підходити до виконання завдання, з особливою відповідальністю ставитись до якості виконання робіт, проявляти вихованість, культуру спілкування, зразкову та етичну поведінку, ввічливість, професіоналізм;

До обов'язків студентів входить строге дотримання термінів і календарного графіку проходження практики, ведення робочих записів під час проходження практики, збір матеріалів та оформлення звіту з навчальної практики.

Під час проходження практики студент повинен самостійно під керівництвом виконувати комплекс робіт відповідно до програми практики. У кінці практики студент складає звіт, на основі якого керівником виставляється підсумкова оцінка, що відображає об'єм та якість виконаної роботи.

3. База практики

Згідно з навчальним планом і графіком навчального процесу навчальна практика студентів зі спеціальності 193 – Геодезія та землеустрій проводиться на третьому курсі у шостому семестрі.

Тривалість навчальної практики (з землеустрою) 1 тиждень.

Місце проходження практики: м. Чернігів, територія Чернігівського національного технологічного університету, Навчально-науковий інститут будівництва, кафедра геодезії, картографії та землеустрою (база практики).

Розподіл робочого часу студента

Конкретний час проведення практики визначається наказом по університету. Календарний графік розподілу робочого часу для проходження практики наведено в таблиці 1.

Таблиця 1 – Графік навчального процесу 3 курсу

Лютий				Березень				Квітень					Травень				Червень					Липень				Серпень				
29	5	12	19	26	5	12	19	26	2	9	16	23	30	7	14	21	28	4	11	18	25	2	9	16	23	30	6	13	20	27
4	11	18	25	4	11	18	25	1	8	15	22	29	6	13	20	27	3	10	17	24	1	8	15	22	29	5	12	19	26	2
22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52
К	К													ЗТ	Е	Е	Е	П	П	П	П	К	К	К	К	К	К	К	К	К

ЗТ – заповнювальний тиждень; Е – екзаменаційна сесія; П – практика; К – канікули

Таблиця 2 – Календарний графік розподілу робочого часу для навчальної практики (з землеустрою)

№ з/п	Найменування виду робіт	Кількість робочих днів
1	Проведення установчих зборів та інструктажу з техніки безпеки під час проходження навчальної практики	Напередодні практики
2	Підготовка планової основи	1
3	Обчислення площ	2
4	Складання проекту організації території	1
5	Перенесення проекту в натуру	1
6	Складання висновків щодо проведеної роботи: виявлення та аналіз проблем, що виникають під час розроблення документації із землеустрою, визначення шляхів їх вирішення	1
8	Оформлення звіту про проходження навчальної практики і його захист	1

4. Підведення підсумків практики

Після закінчення навчальної практики студент подає на кафедру звіт щодо виконання індивідуального плану роботи студента.

Переданий на кафедру та зареєстрований у встановленому порядку на кафедрі звіт перевіряється керівником практики від кафедри. Якщо за результатами перевірки звіту виявлено його відповідність вимогам, звіт рекомендується до захисту перед комісією шляхом здійснення напису на титульному аркуші «до захисту» та завіряється його підписом з позначенням дати здійснення підпису.

У випадку виявлення невиконаних робіт, невідповідності вимогам, звіт направляється на доопрацювання студенту із здійсненням напису на титульному аркуші «на доопрацювання» безпосереднім керівником, що завіряється його підписом з позначенням дати здійснення підпису.

За результатами перевірки звіту керівник практики від кафедри визначає оцінку, з якою звіт рекомендується до захисту перед комісією. Оцінка керівника практики носить рекомендаційний характер і не є обов'язковою оцінкою захисту для комісії.

Після перевірки поданого звіту керівником практики від кафедри і при наявності позитивної оцінки, звіт з практики публічно захищається студентом на кафедрі перед комісією, яка створюється за розпорядженням завідувача кафедри і складається з викладачів (не менше двох).

Атестація за підсумками практики проводиться на підставі письмового звіту, оформленого відповідно до встановлених вимог. За підсумками атестації виставляється диференційована оцінка. Оцінка визначається з урахуванням своєчасності подання необхідних документів з практики, якості підготовленого звіту, виконання індивідуального завдання, рівня знань та рівня захисту студента за чотирибальною диференційною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалою ECTS, яка характеризує успішність студента (таблиця 3). З метою об'єктивної оцінки знань та умінь, набутих студентами під час проходження практики, захист звітів про практику проводиться з урахуванням критеріїв, які наведені у таблиці 4.

Під час захисту звіту про практику комісія уважно розглядає зміст звіту про практику, виставляє бали за зміст кожного розділу, після чого задає студентові усні запитання, які дозволяють оцінити розуміння студентом викладених у змісті звіту про практику положень. Виставлена загальна сума балів переводиться у традиційну оцінку і заноситься у відповідні документи як підсумкова оцінка з проходження практики.

Таблиця 4 – критерії оцінки навчальної практики

№ з/П	Найменування виду робіт	Кількість балів
1	Формулювання завдань навчальної практики відповідно до програми практики	0-5
2	Складання плану земельної ділянки. Характеристика вихідних даних для складання плану.	0-15
3	Обчислення загальної площі земельної ділянки графічним, аналітичним, механічним способом. Обчислення площ секцій графічним, аналітичним способом. Обчислення контурів площ нетрансформованих і трансформованих угідь. Складання кальки контурів угідь. Складання експлікації угідь.	0-20
4	Складання та оформлення попереднього(ескізного) проекту. Складання остаточного (технічного) проекту. Вибір способів перенесення проекту в натуру. Складання робочого креслення. Формулювання висновків.	0-30
5	Захист звіту з навчальної практики	0-30

Критерії оцінки розділів звіту про практику (за кожний розділ)

I. Найвища якість розділу звіту (95-100% від максимальної кількості балів відповідного розділу) повинна відповідати таким вимогам:

- 1) повне та вичерпне викладення матеріалу, яке використовувалося під час опрацювання відповідного розділу;
- 2) повний склад необхідних додатків, які вимагаються відповідним розділом практики (копії документів, аналітичні та статистичні матеріали тощо);
- 3) актуальність і достовірність поданої у звіті інформації;
- 4) дотримання вимог щодо змісту та оформлення структурних частин програми практики.

II. Посередня якість розділу звіту (50-95% від максимальної кількості балів відповідного розділу) визначається у випадку, якщо наявний хоча б один із зазначених нижче пунктів:

- 1) неповне викладення матеріалу або неповна відповідність змісту роботи вимогам програми практики (50–75% охоплення зазначених у програмі проходження практики за відповідною дисципліною питань);
- 2) неповний склад додатків, які вимагаються відповідним розділом практики (50–75% необхідних додатків);
- 3) неактуальність або застарілість поданої у звіті інформації;

4) недотримання вимог щодо змісту та оформлення структурних частин програми практики.

III. Незадовільна якість розділу звіту (0-50% від максимальної кількості балів відповідного розділу) визначається у випадку, якщо наявний хоча б один із зазначених нижче пунктів:

- 1) одночасно присутні два чи більше критеріїв, що відповідають оцінці в 0 балів;
- 2) неповне викладення матеріалу або неповна відповідність змісту роботи вимогам програми практики (менше 50% охоплення зазначених у програмі проходження практики за відповідною дисципліною питань);
- 3) неповний склад додатків, які вимагаються відповідним розділом практики (менше 50% необхідних додатків);
- 4) недостовірність поданої у звіті інформації.

Критерії оцінки захисту звіту про навчальну практику (з землеустрою)

I. Найвища якість захисту звіту про практику, яка оцінюється в 25-30 балів, повинна відповідати таким вимогам:

1) вільне володіння змістом роботи, яка проводилася на практиці, чітке розуміння суті виконання робіт на виробництві та володіння здобутками науки у цій царині;

2) повне знання відповідного матеріалу;

II. Захист звіту про практику оцінюється в 10-25 балів, якщо:

1) відносно захисту на найвищий бал немає відповідності хоча б одному з пунктів, зазначених вище;

2) при розкритті змісту питання в цілому правильно за зазначеними вимогами зроблені значні помилки під час визначення терміну прийняття чи назви змісту в цілому правильно зазначеного інструктивного матеріалу.

III. Відповідь на питання оцінюється в 0-10 балів, якщо:

1) відносно відповіді на найвищий бал не зроблено розкриття двох чи більше пунктів, зазначених у вимогах до нього;

2) одночасно наявні обидва типи недоліків, які окремо характеризують критерій оцінки в 25-30 балів;

3) характер відповідей дає підставу стверджувати, що особа яка захищає звіт про практику, неправильно зрозуміла зміст практики і тому не відповідає на питання по суті, припустилася грубих помилок у змісті відповіді.

Під час оцінки звіту про практику в цілому додатково враховуються і впливають на загальну суму балів допущені недоліки та помилки, якими вважаються:

1) неохайне оформлення роботи (вживання незагальноприйнятих скорочень, рукописний варіант звіту, незрозумілий почерк, використання олівців замість чітких чорнил) (мінус 5 балів);

2) помилки в оформленні звіту про практику порівняно з діючими вимогами (мінус 5 балів);

- 3) помилкові статистичні та аналітичні дані, якщо розмір помилки незначний і в цілому не впливає на висновки, які зроблено у звіті (мінус 5 балів);
- 4) використання застарілих науково-інформаційних джерел (мінус 5 балів).

Під час оцінки звіту про практику в цілому додатково враховується і впливає на загальну суму балів трудова дисципліна студента під час проходження практики. При порушенні графіка і змісту проходження практики (зафіксованому у відповідному журналі) викладач може знизити оцінку:

- 1) за одноразове порушення індивідуального графіку практики або систематичні запізнення (мінус 5 балів за кожний факт порушення);
- 2) за несвоєчасність представлення на кафедрі звіту про практику (мінус 5 балів).

Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і в залікову книжку студента та враховується під час визначення стипендії разом з оцінками за результатами підсумкового семестрового контролю.

У разі неподання звіту, характеристики, інших обов'язкових документів або одержання незадовільної оцінки за результатами захисту практики, студент має право на повторний захист протягом 30 днів семестру після проведення засідання комісії з практики. У разі остаточної незадовільної оцінки вирішується питання про неможливість його подальшого навчання.

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри геодезії, картографії та землеустрою.

Форма звіту про проходження практики.

Текст звіту повинний містити наступні основні структурні елементи:

1. Титульний аркуш.
2. Індивідуальний план навчальної практики.
3. Вступ, у якому вказуються:
 - мета, задачі, місце, дата початку і тривалість практики;
 - перелік основних робіт і завдань, виконаних у процесі практики.
4. Основна частина, що містить:
 - теоретичні та практичні аспекти виконання окремих видів робіт, графічні матеріали;
 - результати вимірювань;
 - оцінку точності і вірогідності даних;
 - аналіз отриманих результатів;
 - аналіз організаційно-економічних аспектів виконаних робіт, їх економічної ефективності;
5. Висновок, що містить:
 - опис навичок і умінь, придбаних у процесі практики;
 - аналіз можливості впровадження результатів дослідження, їх використання для розробки нового чи удосконаленого продукту чи технології;

- відомості про можливість патентування та участі в наукових конкурсах, інноваційних проектах, грантах; апробації результатів дослідження па конференціях, семінарах тощо;
- індивідуальні висновки про практичну значимість самостійно виконаних робіт.

6. Список літератури.

7. Додатки, що можуть містити:

- матеріали про виконання графічних робіт (плани земельних ділянок, кальки контурів угідь, тощо)
- ілюстрації у вигляді скріншотів, карт, цифрових карт на електронних носіях, фотографій, графіків, рисунків, схем, таблиць;
- лістинги розроблених і використаних програм;
- проміжні розрахунки;
- заявку па патент;
- заявку на участь у гранті, науковому конкурсі, інноваційному проєкті.

5. Рекомендована література

1. Корнілов Л.В. Землевпорядне проектування. Реформування земельних відносин в Україні: Навчальний посібник. – Рівне, РДТУ, 2000. – 124 с.
2. М. Брынъ, Н. Богомоллова, В. Иванов, Ю. Щербак Априорная оценка точности теодолитных ходов при выполнении линейно-угловых измерений // Зб. наук. праць Західного геодезичного товариства УТГК «Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва». – Л.: В-во Нац. ун-ту «Львів. політехніка», 2014. – Вип. II (28) – С.29-31.
3. Методичні рекомендації до складання навчальних програм дисциплін та робочих навчальних програм кредитних модулів / Уклад. В. П. Головенкін. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К.: ІВЦ “Видавництво «Політехніка»”, 2006. – 20 с.
4. Методичні рекомендації щодо розробки та застосування рейтингових систем оцінювання успішності студентів з навчальних дисциплін / Уклад. В.П. Головенкін. – Вид. 2-ге, виправл. і доповн. – К. : Нац. техн. ун-т України «Київ. політех. ін-т», 2008. – 20 с.
5. Положення про проведення атестації студентів та семестрового контролю / Уклад. В. П. Головенкін, І. О. Мікульонок – К.: ІВЦ “Видавництво «Політехніка»”, 2004. – 24 с.
6. Практичні дослідження точності визначення координат за супутниковими технологіями у реальному часі / Р. В.Шульц, О. І. Терещук, А. О. Анненков, І. О. Нисторьяк. // Інженерна геодезія. – 2014. – №61. – С. 58–77.
7. Рекомендації щодо розробки навчальних та робочих навчальних планів за новими напрямками підготовки бакалаврів / Уклад. В. П. Головенкін, А. Д. Лемешко – К.: ІВЦ “Видавництво «Політехніка» ”, 2007. – 24 с.

8. Рекомендації щодо розроблення навчальних та робочих навчальних планів заочної форми навчання / Уклад. В.П. Головенкін. – К. : Нац. техн. унт України «Київ. політех. ін-т», 2008. – 16 с.
9. С.Д. Крячок, Л.С. Мамонтова, Ю.В. Щербак Приведення ліній, виміряних рулеткою та електронним тахеометром, до одного масштабу // Технічні науки та технології : науковий журнал / Черніг. нац. технол. ун-т. – Чернігів : Черніг. нац. технол. ун-т, 2017. №2(8). – С. 9-19.
10. Ступень М.Г., Гулько Р.Й., Микула О.Я., Шпик Н.Р. Кадастр населених пунктів: Підручник. - Львів: «Новий Світ-2000», 2007. – 392 с.
11. Теоретичні основи державного земельного кадастру: Навч. Посібник / М.Г. Ступень, Р.Й. Гулько, О.Я. Микула та ін.; За заг. ред. М.Г. Ступеня. – Львів: «Новий Світ-2000», 2006. – 336 с.
12. Терещук О. І. Відновлення міських полігонометричних мереж сучасними супутниковими технологіями / О. І. Терещук, І. О. Нисторяк, Р. В. Шульц // Геодезія, картографія і аерофотознімання. – Львів, 2015. – Вип. 82. – С. 59-72.
13. Терещук О. Попередні результати та аналіз GNSS-спостережень на Чернігівщині / О. Терещук, І. Нисторяк // Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва. - 2013. - Вип. 11(26). - С. 58-61.
14. Третьяк А.М. Землевпорядне проектування: теоретичні основи і територіальний землеустрій: Навч. посібник. – К., ТОВ «ЦЗРУ», 2008. – 576
15. Управління земельними ресурсами: Підручник / Горлачук В.В., В'юн В.Г., Песчанська І.М., Сохнич А.Я. – Львів, «Магнолія 2006», 2007. – 443 с.
16. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація та методика науководослідницької діяльності: Підручник. – К.:Знання-Прес, 2003.
17. Щербак Ю. В. До питання обґрунтування оптимальної точності положення межового знаку для об'єктів міського кадастру // Зб. наук. праць Західного геодезичного товариства УТГК «Сучасні досягнення геодезичної науки та виробництва». – Л.: В-во Нац. ун-ту «Львів. політехніка», 2011. – Вип. I (21) – С.211-213.
18. Ю. В. Щербак Визначення та оцінювання точності площ земельних ділянок довільної форми за результатами прокладання полігонометричних ходів по їх вершинах // Науково-технічний журнал «Вісник геодезії та картографії» . – К.: НДІГІК, 2013. – Вип. №4 (85) – С.29-32.
19. Щербак Ю. В. До питання визначення точності положення меж земельних ділянок на території міст районного підпорядкування і селищ // Науково-технічний журнал «Вісник геодезії та картографії». – К.: НДІГІК, 2011. – Вип. №3 (72) – С.8-10.